

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/384
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2024/42
Karar Numarası : 2024/202
Başvuran : S. İ.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu Kurumda yaşadığını iddia ettiği hak ihlallerine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu Kurumun ilgili birimlerine iletmek istediği dilekçelerine cevap verilmeyerek işlem yapılmadığını, Ö. isimli infaz ve koruma memuruna Anayasa Mahkemesi (AYM) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) başvurularına müdahale etmemesi gerektiğini aksi halde şikayet başvurusunda bulunacağını söylediğini, bunun üzerine adı geçen memurun yalan beyanda bulunarak kendisine karşı tehdit suçlamasında bulunması sebebiyle beş gün hücre disiplin cezası aldığını, haksız ve hukuksuz olarak verilen ceza sebebiyle hem kendisinin hem de koğuş arkadaşlarının olumsuz etkilendiğini,

b. Kurum ve kuruluşlara yazdığı dilekçelerin gönderilmediğini ve mektup yoluyla göndermek zorunda bırakıldığını, 17/1/2022 tarihli AYM başvurusunun eksik gönderildiğini, karantinada olması sebebiyle yapamadığı 31/5/2021 tarihli kapalı görüş hakkı ile eşinin ve iki çocuğunun okulda olması sebebiyle yapamadığı 18/10/2021 tarihli telefon görüşü hakkının şahsına iade edilmediğini,

c. Ayağında sağlık problemi olduğunu ve ücretinin kendisi tarafından karşılanacak olmasına rağmen kendisine termal çorap verilmediğini, dizinden ameliyat olduğunu ve Kurum hekiminin onayı olmasına rağmen iki sene boyunca direnç bandı, dizlik gibi ortopedik ürünleri almasına izin verilmediğini, farklı ceza infaz kurumlarında karantina süresinin yedi gün olmasına rağmen; bulunduğu ceza infaz kurumunda bu sürenin 15 gün olduğunu, benzer şekilde farklı ceza infaz kurumlarında kapalı spor salonu ve fotoğraf çekimi gibi hizmetler verilirken; bulunduğu ceza infaz kurumunda keyfi olarak bu hizmetlerin verilmediğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Marmara 5 No.lu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın dilekçelerinin işleme alınarak ilgili makamlara bekletilmeden gönderildiği, Kuruma hitaben yazmış olduğu dilekçelerine de cevap verildiği,

b. Kurumda ücretleri hesaplarından kesilmek suretiyle istenilen belgelerin sayısının bir hayli fazla olması ve Kurumda makbuz kesme gibi bir durumun söz konusu olmaması nedeniyle ücretlerinin hesaplarından kesilerek evrakın temin edilmesinin mümkün olmadığı, konuya ilişkin taleplerin toplanarak Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunan fotokopi merkezinde makbuz karşılığı nüshalarının çoğaltılarak ücretleri hesaplarından kesilip istenilen evrakların tesliminin sağlandığı, başvuranın talep etmiş olduğu tarihlerde COVID-19 salgın hastalığı sebebiyle Açık Ceza İnfaz Kurumundaki ilgili birimlerin faaliyetlerine bir süre ara verildiğinden bu talebin o süreçte karşılanamadığı, diğer taraftan mahpusların taleplerinin Kurum dışında bulunan özel şirketlerdeki

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

fotokopi cihazlarında çoğaltılması halinde mahpusların kişisel bilgilerinde güvenlik zafiyetleri oluşturabileceği ve özel şirketlerdeki fiyatların pahalılığı nedeniyle mağduriyetlere sebebiyet verebileceği, AİHM ve AYM başvuru formu talep eden mahpuslara herhangi bir ücret alınmaksızın Kurumun imkanları dahilinde ilgili formların düzenli olarak verildiği,

c. 1/3/2022 tarihinde F-5 koğuşunda barındırılan başvuranın görevli personele hitaben “*O S. Müdür ve seninle görüşeceğiz, buradan çıktığım zaman başınıza gelecek olan işlerden ben sorumlu değilim, ben yarbayım çıkınca görüşeceğiz, sizi şikayet edeceğim, sizin isminizi gazete ve televizyonlara vereceğim.*” şeklinde sözler sarf ederek görevli personeli tehdit ettiği, el kol hareketleri ile söylemlerde bulunduğu, bu sebeple 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 44'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (j) bendinde belirtilen “*Kurum görevlilerine hakaret ve tehditte bulunmak*” eylemi sebebiyle *Beş Gün Hücreye Koyma Cezası* ile cezalandırılmasına karar verildiği, ilgili disiplin cezasının Silivri 1. İnfaz Hakimliğinin 2022/... İnfaz Hakimliği Dosyası sayılı kararı ile kaldırıldığı,

ç. İdare ve Gözlem Kurulunun 23/2/2021 tarihli kararı ile Kurumda barındırılan tutuklu ve hükümlülerin ziyaretçileri tarafından getirilen veya kargo yolu ile koli olarak gönderilen eşyaların birçoğunun çorap ve iç çamaşırı olduğu, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in “*Bulundurulabilecek Hayvanlar ile Diğer Eşyalar*” başlıklı 15'inci maddesinde; “*Ceza İnfaz Kurumu iş yurdu yönetim kurulunca kantinde satışına karar verilen, bu yönetmelikte sayılmayan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğuş, oda ve eklentilerde bulundurulmasına izin verilebilir.*” hükmünün yer aldığı, gelen iç çamaşırların iş yurdu kantininde satılan iç çamaşırlarından olduğu, mezkûr Yönetmelik'in “*Giyim Eşyaları*” başlıklı 7'nci maddesinde; “*Hükümlüler; Ceza İnfaz Kurumu dışından getirilmesine izin verilen eşyalardan eskiyenlerini, yenileriyle değiştirebilir.*” hükmünün yer aldığı,

d. Ancak gönderilen iç çamaşırlarının yıkanarak geri getirildiği, yıkanan çamaşırların uyuşturuculu suya bastırılmak suretiyle kurutulup geri gönderilebileceği ve bu durumun Kurum güvenliğini tehlikeye düşüreceği, Kurumun an itibariyle mevcut kapasitesinin çok üstünde olması da göz önüne alındığında koli ve ziyaretçiler ile gelen çorap ve iç çamaşır sayısının bir hayli yüksek olmasından ötürü güvenlik zafiyeti yaratacağı,

e. Başvuranın Meniskopati rahatsızlığı nedeniyle Kurum Aile Hekimliği tarafından 23/9/2020 tarihinde direnç bandı rapor edilmiş ise de Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 6/1/2020 tarihli ve 172 numaralı Ceza İnfaz Kurumlarında Barındırılanların Uluslararası Standartlarda İnsan Hakları Merkezli Sağlığa Erişimi ve Tedavileri, Tedavi Nedeniyle Nakilleri, Ceza Tehiri İşlemleri konusu ile yayımladığı Genelge'nin üçüncü bölümünün “*Odalarda Bulundurulacak Tıbbi Cihaz, İlaç, Gıda Takviyesi ile Bunların Temini*” başlıklı ikinci bendinde yer alan “*Hekim tarafından verilmesi uygun görülen araç ve eşya ile ilgili olarak, idare ve gözlem kurulu tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, araç veya malzemenin gerek hekimin uzmanlık alanı dışında olması, gerekse hükümlü ve tutukluların bilinen hastalığı ile bir ilgisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılması halinde, kullanılmasında zorunluluk olup olmadığına dair bir üst sağlık kuruluşundan sağlık kurulu raporu alınılacak ve sonucuna göre işlem yapılacaktır.*” hükmü gereği başvuranın direnç bandını kullanmasında zorunluluk olup olmadığına dair rapor alınılmak üzere 11/11/2020 tarihinde Silivri Ceza İnfaz Kurumu Devlet Hastanesine sevkini planlandığı ancak başvuranın hastaneye gitmek istemediğini beyan etmesi üzerine planlanan sevkini iptal edildiği,

f. Kuruma ilk defa kabul edilen, mahkeme, hastane ve sevk gibi sebeplerle giriş çıkış yapan mahpusların Adalet Bakanlığının talimatları doğrultusunda COVID-19 salgın hastalığı sebebiyle ortalama 10 gün karantina altına alındığı,

g. Kurumda barındırılan mahpusların COVID-19 salgın hastalığı sebebiyle alınan tedbirler kapsamında aynı koğuşta olmak kaydıyla halı saha ve diğer sosyal etkinliklerden faydalandırıldığı ancak kapalı spor salonunun tadilat aşamasında olması sebebiyle geçici bir süre faaliyetine ara verildiği, tadilatların tamamlanması sonrasında aynı koğuşta kalmakta olan tutuklu ve hükümlülerin kapalı spor salonu faaliyetinden kaldıkları yerden faydalandırılmaya devam edecekleri, halı saha faaliyetlerine ara verilmediği ve halihazırda faydalandırıldıkları,

ğ. Kurumda barındırılan mahpusların bedeli emanet para hesaplarından karşılanmak kaydıyla, barındırıldıkları odalarda çektiydikleri fotoğrafların Kurum dışında, internet ortamında veya sosyal medyada örgüt propagandası olarak kullanılabilmesi göz önünde bulundurularak, açık görüş ziyaretlerinde sadece mahpus ile ziyaret görüşü yapabilen yakını ile aynı karede olmak kaydı ve açık görüş ziyaret mahallerinde Kurum idaresinin

belirlediği alanlarda fotoğraf çektilirmelerine müsaade edildiği, mahpusların ziyaretine gelebilen yakınlarıyla fotoğraf çektilirebildikleri,

h. 18/10/2021 tarihinde başvuranın haftalık telefon hakkı kullandırılmak üzere görevli personel tarafından koğuşundan alınarak ankesörlü telefona getirildiği, yaklaşık 15 dakika boyunca ankesörlü telefon ile yakınlarını arka arkaya aradığı ancak bu süre zarfında hiçbir şekilde telefona karşılık verilmediği, haftalık telefon görüş süresi boyunca ankesörlü telefon ile yakınlarına ulaşmaya çalışsan ancak bir türlü telefonlarına cevap verilmeyen başvuranın tekrar koğuşuna götürüldüğü,

ı. Başvuran 31/5/2021 tarihli kapalı görüş hakkının kullandırılmasını talep etmiş ise de belirtilen tarihlerde COVID-19 temaslı olduğu, açık ve kapalı görüşler ile telefon görüşme saatlerinin belirli bir program çerçevesinde mahpusların birbirleriyle karşılaşmalarının önüne geçecek şekilde belirlendiği, yapılacak değişikliklerin diğer mahpusların kapalı ve açık görüş saatleri ile telefon görüş saatlerinin yeniden düzenlenmesini gerektireceği, bu durumun ise diğer mahpusların mağduriyetine yol açabileceği, mahpusların telefon görüşmelerinin mesai saati bitiminden sonra da devam ettiği ve salgın nedeniyle oda ve koğuşlar için belirlenen telefon görüşme gün ve saatinin dışında bir saatte yaptırılmasının Kurum içerisinde bulunan diğer mahpusların sağlığını tehlikeye düşüreceği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Birçok kamu kurum ve kuruluşuna mektup aracılığı ile dilekçelerinin gönderildiği, fotokopiden sorumlu infaz ve koruma memurunun gerçek olmayan beyanı sebebiyle aldığı beş gün hücre disiplin cezası Silivri 1. İnfaz Hakimliği tarafından kaldırıldığı ancak sorumlu personel hakkında herhangi bir işlem yapılmadığı,

b. Termal çorap, ortopedik ürünlerle ilgili Kurum dışına çıkarılarak uzman bir hekim raporu almasının istendiği, Kurumda halihazırda karantina uygulanmadığı, kapalı spor salonunun tadilatının devam ettiği, uzun aradan sonra ilk kez 2022 yılının Mayıs ayı açık görüşünde fotoğraf çekilebildikleri ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

6. Anayasa'nın "*Özel hayatın gizliliği*" başlıklı 20'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz."

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*" ve sekizinci fıkrasında yer alan "*9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.*" delaleti ile özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, (...) yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

“(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

11. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi [CPT] 2. Genel Rapor, Hapsedilme, para. 44).

15. Başvuranın Kurum personelinin yalan beyanda bulunarak kendisine karşı tehdit suçlamasında bulunması sebebiyle beş gün hücre disiplin cezası aldığı, haksız ve hukuksuz olarak verilen ceza sebebiyle hem kendisinin hem de koğu arkadaşlarının olumsuz etkilendiği iddiası kapsamında muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekler incelendiğinde; başvurana ilişkin disiplin cezasının Silivri 1. İnfaz Hakimliği kararı ile kaldırıldığı ve konunun yargı makamlarına intikal ettiği tespit edilmiş olup Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 48’inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi gereğince kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

16. Başvuranın telefon görüşmesi ile kapalı görüş hakkının kendisine iade edilmediği iddiasına ilişkin muhatap Kurum tarafından pandemi döneminde kapalı ve açık görüşler ile telefon görüşmelerinin mahpusların sağlığını tehlikeye düşürmeyecek şekilde, belirli bir program esas alınarak gerçekleştirildiği, başvuranın 18/10/2021 tarihinde telefon hakkını kullandırmak üzere görevli personel tarafından koğuşundan alınarak yaklaşık 15 dakika boyunca ankesörlü telefon ile yakınlarını arka arkaya aradığı ancak bu süre zarfında telefona karşılık verilmediği ifade edilmiş; muhatap tarafından mevzuat hükümleri kapsamında ve pandemi şartları doğrultusunda işlemlerin gerçekleştirildiği anlaşılmış olduğundan hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Başvuranın Kurum içi dilekçelerine cevap verilmediği, Kurum dışı dilekçelerine çıkış yapılmadığı iddiasına ilişkin olarak; Kurum içi dilekçelerine cevap verildiği, Kurum dışı dilekçelerinin ise ilgili mercilere iletildiği ifade edilmiş, muhatap Kurum tarafından konuya ilişkin gönderilen Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kayıtları incelendiğinde de başvuranın tutuklu iken 296, hükümlü iken 349 dilekçesine çıkış yapıldığı tespit edilmiş olup başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun mezkûr iddiasının kabul edilmez olduğu

değerlendirilmiştir.

18. Başvuranın kendisine termal çorap, direnç bandı, dizlik gibi ortopedik ürünleri almasına izin verilmediği, bulunduğu Kurumda karantina süresinin ortalama 10 gün olduğu, kapalı spor salonu ve fotoğraf çekimi gibi imkanlardan yararlanamadığı iddiaları kapsamında; yıkanarak getirilen çamaşırların uyuşturuculu suya bastırılmak suretiyle kurutulup geri gönderilebileceği ve bu durumun Kurum güvenliğini tehlikeye düşüreceği, başvuranın direnç bandını kullanmasında zorunluluk olup olmadığına dair rapor aldırılmak üzere 11/11/2020 tarihinde sevkinin planlandığı ancak başvuranın hastaneye gitmek istemediğini beyan etmesi üzerine planlanan sevkinin iptal edildiği, tadilatın bitmesi ile mahpusların kapalı spor salonundan faydalandırılmaya devam edecekleri, halı saha faaliyetlerine ara verilmediği ve halihazırda faydalandırıldıkları belirtilmiş; başvuran tarafından sunulan cevabi yazıda ise halihazırda karantinanın uygulanmadığı, açık görüşte fotoğraf çekilebildikleri ifade edilmiş olup muhatap tarafından hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmiştir.

19. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

15/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye